

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

352.08

Szerző:

Hely

Cím: *Hétmillió aranykoronájába kerül a tanügyi B-lista a fővárosnak*

Idő

"1924"

Forrás: *Pesti Napló*

Személy

3m

1924. 10. 28.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hétmillió aranykoronájába kerül a fővárosnak a tanügyi B-lista

A nagy terhet az elbocsátottak járandóságának megnyirbálásával próbálják enyhíteni

(Saját tudósítónktól.) A főváros gazdálkodására élesen rávilágított Vázsonyi Vilmos csütörtöki beszédében, amelyet a fővárosi törvényjavaslat tárgyalása keretében a nemzetgyűlésen elmondott. Erről a gazdálkodásról megdöbbentő képet tár elénk a szanálás jegyében lefolyt B-listaakció, amely a főváros tanterőire sujtott le. Az alábbiakban mindennél beszédesebb számok mondják el, hogy *mibe kerül az adózó polgároknak ez a B-lista* abban a formájában, ahogy ezt a főváros urai összeállították.

A B-listás világban pénzintézeteknél, ipari vállalatoknál, három elbocsátási kategória felállítása vált gyakorlattá: elbocsátják elsősorban a három évnél kevesebb szolgálatot teljesítőket, aztán a 3-5 évig s végső esetben az 5-10 évet szolgálókat. Ezt diktálja a pénzügyi szempont, a munkateljesítmény szempontja és a becsületes méltányosság is. Ha ilyen szempontok vezették volna a főváros tanácsát a tanügyi B-listánál, akkor elsősorban azokat a tanítókat és tanárokat kellett volna elbocsátania, akiket 1921 szeptember óta vett fel, másodsorban az 1919 szeptemberében, végül, ha a két kontingens sem adta volna ki a B-listára helyezendők számát, — ami teljesen lehetetlen — csak akkor kellett volna elbocsátania az 1914 szeptember óta felvett tanerőket. Ezzel szemben a tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy inkább fizessen rá a takarékoság leple alatt elkövetett B-listás akcióra a főváros túlterhelt adózó népe, de ezt az alkalmat fel kell használni a még megmaradt, útban lévő elemek eltávolítására csak azért, hogy a kiszemelt újak, a pedagógiai szem-

pontból kisebb értékű fiatal emberek, elhelyezhetők legyenek. Így történt, hogy olyan tanerőket, mint dr. Fekete Mihály matematikus, egyetemi magántanár, Reichardt Piroska frónó, Keleti Adolf kiváló pedagógiai szakíró, a pedagógiai szeminárium mintaiskolájának igazgatója és más értékes tanerők kerültek B-listára.

Eddig a 382 B-listára helyezett tanerő közül 319-nek az adatai ismeretesek s ezek az adatok — hogy csak a takarékoság elvét vizsgáljuk — megdöbbentő eredményt mutatnak az adófizető polgárság terhére. A B-listások közül csupán 46 közelítette meg a teljes szolgálati időt, illetőleg a hatvanadik életévet.

A 263 idő előtt elbocsátott közül egyetlenegy sincsen, aki legalább 10 éve ne működött volna pedagógiai pályán.

De beszéljenek a számok. A közép- és polgári iskolánál 103 tanerőt helyeztek B-listára, ezek

közül nyugdíjas 12, idő előtt elbocsátott 77, a fejenként átlagban leszolgált munkaévek száma 17. Az elemi- és iparostanonc iskolánál 263 a B-listás, közülük nyugdíjas 31, idő előtt elbocsátott 180, a fejenként átlagban leszolgált munkaévek száma 19. Az óvodáknál 16-an kerültek B-listára, akik közül nyugdíjas 3, idő előtt elbocsátott 6, a fejenként átlagban leszolgált munkaévek száma 23. Az összesen B-listára helyezett 382 tanerő közül tehát 46 a nyugdíjas, az idő előtt elbocsátottak száma pedig 263, akiknek nagy többsége magas szolgálati idő után, de még messze a természetes nyugdíjaztatási

életkorától, került a fekete listára.

Ha az átlagos szolgálati időt nézzük, akkor úgy az elbocsátott tanítók és tanárok szolgálati idejük felét már kitöltötték, tehát produktivitásuk teljességében vannak, amellyel fizetésük is mind a magasabb kategóriákba tartozik, vagyis a legsúlyosabb terheket róják a fővárosra. Hogy ez a teher mit jelent, arra nézve is a számokat hívjuk tanuságtételre.

A 263 idő előtt elbocsátott tanerőre csupán tőkében évi 253.840 aranykoronát, azaz 4.315.280.990 papírkoronát fizet rá a főváros.

Ha az elbocsátások a normális rend szerint, 1919 óta felvettekből történik, akkor azok maximálisan egy évi végkielégítéssel lettek volna elintézhetőek, ami 263 embernél csupán 263 szolgálati évnek hiábavaló fizetését jelentette volna, míg a tanács B-listája — statisztikánk szerint — 5152 ellenszolgáltatás nélküli munkáévet, azaz 4 százalékos kamatozást, tehát még csak nem is kamatos kamatot számítva, összesen

6.478.508 aranykoronát, vagyis 114.724.636.000 papírkoronát jelent.

Ebből az összegből minimálisan 6 modern, ötvenlakásos bérházat lehetne építeni.

Ezeket a terheket úgy próbál enyhíteni a tanács, hogy a jogos és megszolgált igényeket megrövidítve, a B-listások szolgálati idejéből levon éveket. Az ideiglenes minőségben eltöltött, de a szolgálatba ezelőtt hat esztendővel beszámított éveket sem a nyugdíjnál, sem a végkielégítésnél nem akarja tekintetbe venni. A törvény szerint mindenkit, aki 10 év óta szolgált, nyugdíj illet meg. A tanács ezzel szemben, miután kellő számú éveket önkényesen levont, csak végkielégítést akar adni. Ugyancsak a törvény szerint, az öt évet és ennél rövidebb időt szolgálatban eltöltötteknek, egy évi teljes fizetésük jár végkielégítés címen, míg ezeknek most csak egy évi törzsfizetést akarnak adni, amellyel, hogy 10 éves szol-

gólátot is 5 évesnek számítanak ki, saját külön kurzus-kétszerkettőjük szerint.

Ez az eljárás egy csomó pert, tehát egy csomó új kiadást jelent — ismét az adózó polgárság terhére.

Az anyagi kárnál nem kisebb az erkölcsi kár, amely a főváros oktatásügyét éri ismételtén. Amikor legutóbb egy csomó speciális szakképzettséggel bíró tanárt és szaktanítót elbocsátottak, helyükre az iparostanonciskolába például pedagógiumi diákokat állítottak be. Hiába tiltakozott a pedagógium igazgatója, ez az állapot még mindig fennáll. A pedagógium hallgatóinak van ugyan tanítói oklevelük, de ezzel csak ügynevezett közismereti tárgyakat taníthatnak, szaktárgyakat nem. A hallgatók közül pedig sokan vannak szaktárgyakra beosztva. Ez történt a múlt évben, amikor 10—15 év óta tanító elsőrangú tanerőket százszámra kitétek állásukból, helyettük beválasztottak 150 ifjút és bizonyára ez fog történni most is. Beszüntetnek 382 állást, mint főlegest, ezekből kiszórják a régi tanerőket, azután újraszerveznek 382 állást, ezekbe beültetik a saját kreatúráikat, a takarékoság jelzava alatt. A takarékoság úgy történik, hogy

minden állást kétszer fizetnek meg, egyszer a B-lítások nyugdíja alakjában, másodszer pedig a helyükbe lépő újak fizetése címén.

Ezzel szemben Bécsben az történt, hogy néhány önként távozni akaró keresztényszocialista tanítót maga a szociáldemokrata tanács kért fel pedagógiai okokból továbbszolgáltatásra. Milyen messze van ettől a kultúrától a budapesti intézkedés, amelyet súlyosan fizet meg a közoktatásügy és nem kevésbé súlyosan a veritékesen adózó polgárság.